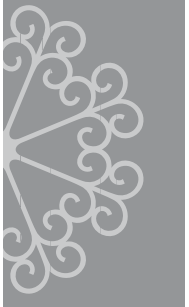

בית מדרש

373

בשבילי הפרשה

פרשת נח תש"פ

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD	5:47
Brooklyn, NY	5:34
Chicago, IL	5:25
Johannesburg, S. Africa	6:06
Lakewood/Deal, NJ	5:36
London, UK	4:19
Los Angeles, CA	5:42
Manchester, UK	4:19
Monsey, NY	5:34
Montreal, Quebec	5:23
Passaic, NJ	5:34
Toronto, Ontario	5:50
Yerushalayim	4:14
Zurich, Switzerland	4:51

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

נח בענין לשון ארמי

דבור הפלגה כתיב שם בלל לשונם

ע' שבת י"ב שאין מלאכים מבינים לשון ארמי, וע' גבורות ה' פ"ד כי ארמי למעלה מהשרים.

וע' מנורת המאור ג' ג' א' דמלאכים אין מבינים לשון ארמי, חוץ מג' מלאכים גדולים ע"ש וע' מהרש"א סנה' צ"ב ע"ב ד"ה ואמר פתח ואמר, דהמלמדים טוב על ישראל מבינים ארמי. וא"ש לפי גבורות ה' פ"ד הנ"ל וע' שבלי הלקט ר"פ לענין מיכאל מטטרון וגבריאל.

וע' תוס' ברכות ג' ע"א אולי הטעם דקדיש בלשון ארמי כדי שלא יקנאו בשבח יפה זו, ותוס' דחו שיש עוד שבחים. ועל לבוש נ"ו ליישב קו' תוס' כי יהא שמייה רבא תפלה על הגאולה ויש לחוש משום מלאכי דין. וע' ב"ח סי' נ"ו דצד זה של תוס' הוא לשיטתם שם בברכות שפי' יהא שמייה רבא קאי על ימות משיח ושמ' ה' לא יקא אלא יקוק, אבל אם פירושו כפשוטו ששמו יהא גדול, א"כ אינו שבח גדול שיקנאו בנו. וע' תפארת יונתן פ' וירא, עה"פ יקח נא, ופירש"י כעריבים נדמו לו, וצ"ע אולי מאומה אחרת, ותנ"י כי דיבר עמהם לשה"ק, והרי אין מלאכים מבינים לשון ארמי, וכתב דה"ה שאר לשונות, וא"כ ע"כ דיבר עמהם לשה"ק, והרי רק אברהם הבין לשה"ק, והיה לו להבין שהם מלאכים. ולזה תנ"י רש"י כעריבים נדמו לו, וברמב"ם דלשון ארמי שיבוש של לשה"ק, ולכן חשב שהם ערבים.

ומה שכתב על שאר לשונות ע' בזה מח' רא"ש ברכות פ"ב סי' ב' ור' יונה לענין תפלה בשאר לשונות. ובתפלה אומרים להקדיש ליוצרים בנחת רוח בשפה ברורה וכי' וע' אבן עזרא צפניה ג' ח' שפי' שפה ברורה הוא לשה"ק, וע' ברוך שאמר על תפלה שפי' כי מלאכים אין מבינים אלא לשה"ק, כרא"ש כאן. (וע' רא"ש הל' דאין מלאכים נוקקים ללשון ארמי דוקא כי הוא לשון מגונה. ומצד שני מצינו במגילה ג' ע"א דתרגום אונקלוס ניתן בסיני. וע' מעדני יו"ט על הרא"ש הנ"ל ברכות פ"ב סק"ז שהק' אמאי מגונה הוא יותר משאר לשון והרי הוא קרוב ללשה"ק, ותנ"י דאדורבה מה"ט מגונה הוא דהוי כלשון משובש וגרע משאר לשון שהוא לשון לעצמו, וע"ש דא"כ ה"ה לשון ערבי כמו ארמית.

ש"ר זוהר פ' לך דף פ"ח ע"ב היה דבר ה' במזוזה, דאמנת מחזה ומראה הם דבר אחד אלא מחזה בלשון ארמי. וע"ש עוד כי לשון ארמי נמאס. וע"ש שהק' א"כ אמאי תרגם אונקלוס לשון ארמי, ותנ"י כי רק אצל המלאכים הוא מאוס.

וע' דרך חיים פ"ה מ"ב דלשון ארמי הוא מעולם עליון יותר מלשה"ק שבו נברא העוה"ז, ולכן שני התלמודים נתקנו בלשון ארמי.

וע' שבלי הלקט דאין אומרים כל דכפין בלשה"ק כדי שלא יבינו המזיקים, והק' בשם ר' בנימין דהרי הוא ליל שימורים. וע' מושב זקנים פ' בא י"ב כ"ט ליישב דשאני הכא שמזמין ויש לחוש גם בליל שימורים.

וע' גר"ז תל"ד ק"א ו' שהק' דרק מלאכים אין מבינים ארמית משא"כ מזיקים.

דברי הותימו

עשה לך תבת עצי גפר קינים תעשה את התבה (ויד)

הקשה מרן המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לווינשטיין זצוק"ל: לכאורה עניין התבה הוא פלא, הרי לא יתכן בדרך הטבע שיהיה כנסו בשטח התבה מכל יצורי תבל יחד עם משפחתו של נח, ע"כ נכנסו אליה בנס, וא"ע צ"ב למה הוצרך נח לבנות את התבה דווקא במידות אלו? ויותר צ"ע:

הרי ודאי שתיבת עץ מצופה כופר אינה יכולה לעמוד במי המבול שהחריבו את מה שהיה על הארץ, וא"כ מדוע ציווה הקב"ה את נח לעלשות זאת ולא הצילו בנס אחר שלא יוכלו לתלות אותו בטבע?

ותירץ: אף במקום שעושה הקב"ה נס שעל ידו מתגלה מציאותו בעולמו, מכל מקום דרכו יתברך היא לצמצם את הנס כך שיהיה בו מקום לטעות, ולכן גם בה צלת נח על ידי התבה, שזהו נס גלוי, אך יש מקום למי שרואה תיבה גדולה וחזקה לטעות ולומר שהתבה היא שהצילה את נח. למרות שכל המתבונן יבין שלא יתכן

ראה:

"...והוודא מיוחדת ברוך הטוב והמטיב" על נסי הש"ת בזמן המלחמה האחרונה - שהצילנו יחד עם הישיבה הקדושה בשנת תש"א, ומגיאה ההריגה בליטא - רר סיא נמלטנו למקומות מבטחים. הצלתנו זאת - היתה רצופה שלשלת של ניסים גלויים ונסתרים לאין חקר, ובחוש ראינו את השגחתו של נותן התורה שהבטיחנו - שלא תשכח מפי זרעו. וכמעט כל אשר לא עזב את הישיבה הקדושה בעתות נידודיה - ניצול עמה.

וגם בגלות הישיבה לארצות רחוקות ובמצבים הקשים ביותר - המשיכו והגבירו תלמוד תורתם ביתר שאת, וזכו שמשם יתד ופינה להרבצת תורה ולהרמת קרן התורה והיראה, בארץ ובחו"ל, ונתקיים בהם והיה המחנה הנשאר לפליטה".

דברי הימים

שתי ישיבות קבע הקב"ה ליר שאל שיהיו הוגים בתורה יומם ולילה, ואותם שתי ישיבות לא ראו שבי ולא שמד ולא שלט בהן לא יוון ולא אדום (מדרש תנחור מא פרשת נח)

דברי המדרש שנאמרו בשעתם על ישיבות סורא ופומבדיתא, הינם בגדר "מעשי אבות סימן לבנים" ביחס להצלחת המור פלאה של הישיבה בשלמותה בימי הזעם של מלחמת העולם הראשונה והשנייה ורצף הלימוד שבה כבר למעלה ממאתיים שנה.

וכך כותב מרן ראש הישיבה הגאון הח"סיד רבי אליעזר יהודה פינקל זצוק"ל בהקדמה לספרו 'דברי אליעזר' אוות ניסי הצלתה של הישיבה בשנות השואה הנר

מדרגת צדקות יתירה

ואם כולם יתמסרו ללימוד המסכת, יגדל דור של צדיקים, וכבר ביארנו שיש צדיק ויש 'צדיק יותר'. וציבור מוסיף ליחיד הן בתפילה הן בתורה, ופשוט שהא בלא הא לא סגיא, אין שום תירוץ שיכול להסביר מדוע בחור חסר בתפילה בבוקר, היכן שאני יושב בבית המדרש אני מוצא מקום פנוי או שתיים, צריך בתפילה למלא את כל ביהמ"ד מלמעלה עד למטה, ולא מלמטה (ע"י הדלת) עד למעלה.

לי יש הרגשה מיוחדת כלפי מסכת ב"ק, שכן זו המסכת הראשונה שלמדתי בישיבת מיר, הייתי נער צעיר בגיל ארבע עשרה, והראש ישיבה הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצוק"ל לקח לי שלשה רבה"ם שילמדו איתי כל אחד ב' פעמים מתחילת המסכת ועד פרק מרובה, סך הכל למדתי איתם שש פעמים, ומלבד זאת למדתי עוד שבע פעמים! כך חינך אותי הראש ישיבה ר' לייזר יודא זצ"ל, ולכן יש לי חביבות מיוחדת למסכת זו.

המתאמץ במצוה מצליח יותר ונקראת על שמו

אמנם כל בן תורה שואל את עצמו, איך כובשים את מסכת ב"ק, איך מצליחים בלימוד מסכת ב"ק, אולם שאלה זו היא בעצם השאלה איך נעשים 'צדיק יותר'. איך לנצל את הסביבה היותר טובה, בכדי להשיג ולקנות מעלה זו של 'צדיק יותר'..

אכן תשובה לכך מצינו בפרשה. הנה כתוב בהמשך הפרשה (ט, כג) 'ויקח שם ויפת את השמלה וישימו על שכם שניהם' ופירש רש"י אין כתיב 'ויקחו' אלא 'ויקח' לימד על שם שנתאמץ במצוה יותר, והיינו, למרות ששניהם עשו אותו הדבר, מכל מקום יפת זכה לשכר רק בעולם הזה ואילו שם זכה

אותו מעשה הצדקות אזי כל יחיד ויחיד מתוך הציבור מתעלה למדרגת 'צדיק יותר'. מעלת הציבור אינה רק בכמות של עושי המצוה אלא באיכות ההתעלות של ציבור עושי המצוה, וכיון שכן הוא הרי יש בזה חיוב גדול על האדם להיות נטפל לציבור ולעבוד את הקב"ה ביחד עם הציבור, שכן בכך הוא מגיע לדרגה גבוהה יותר.

כשהציבור שקועים בתורה, בעמל התורה ובתפילה, אין זה טובת כלל הציבור בלבד אלא היא טובה של כל יחיד ויחיד, וזה מחייב את כל אחד ואחד להיות חלק מהציבור,

ב"ה התחילו עכשיו זמן חדש, זמן חורף, בשנה זו יש חודש אדר נוסף, ומוטלת לפנינו מסכתא ב"ק שהיא מסכת נפלאה, יש כמה סגולות המיוחדות למסכת ב"ק, ראשית, ידוע הדבר ששישה הפרקים הראשונים הם מענין לענין באותו ענין, אם לא יודעים את כולם לא יודעים את כל דיני ארבעת האבות, שכן אם חסר בידיעת פרק הפרה חסר בהבנת פרק המניח, וכן אי אפשר ללמוד את כל דיני שור מבלי לדעת את פרק שור שנגח ארבעה וחמשה, איך אפשר לדעת את כל דיני בור מבלי לדעת את פרק המניח, איך אפשר לדעת את כל דיני מבעה מבלי לדעת את פרק החובל, איך אפשר לדעת את כל דיני הבער מבלי לדעת את פרק הכונס.

אם אין את כל התמונה הכללית חסר בהבנה העיקרית, מלימוד מסכת ב"ק אפשר לצמוח ולהיות גדולי עולם ממש, חוץ מכל המהלכים הרבים הנמצאים בראשונים על המסכת, יש בה את הלומדות העמוקה מחד, ומאידיך כח החידוש בה קל יותר, ובפרט בשנה מעוברת זו שישנו חודש אדר נוסף צריכים להוסיף מאמץ על מנת לכבוש את מסכת ב"ק במידת האפשר,

"אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו את האלקים התהלך נח", וברש"י יש מרבותינו דורשים אותו לשבח כל שכן שאילו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר, ויש שדורשים אותו לגנאי. לפי דורו היה צדיק ואילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום' (בראשית ו, ט)

סביבתו של אדם משפיעה על מדרגתו

מבואר בדברי רש"י שלדברי הדורשין אותו לשבח, אילו נח היה נמצא בדור של צדיקים היה מתעלה להיות צדיק יותר, שכיון שהיה נמצא בסביבה טובה יותר היה מתעלה למדרגה יותר גבוהה. ורק מכיון שהיה בין אנשי דורו הוא לא הגיע לדרגת צדקות זו. אולם עלינו להבין, איך יש בכך אנשי הדור לשנות את צדקתו, הלא הדבר תלוי במדרגתו, שאם הוא הגיע למדרגה זו הוא בכלל צדיק ואם לא הגיע אינו בכלל צדיק.

לומדים מכאן את יסוד כח ההשפעה של הסביבה. שיש בכח הסביבה שהאדם נמצא בה להשפיע על מדרגתו, אם הוא נמצא בציבור של אנשים צדיקים הוא יכול להתעלות למדרגת צדקות גבוהה יותר, ולכן כיון שנח היה בין אנשי דורו שמדרגת צדקותם הייתה פחותה, עדיין לא הגיע למדרגת 'צדיק יותר'.

"צדיק יותר" – מעלה שמישיגים בכח הציבור

למדנו מכאן, שיש דרגות במעלת אדם, אדם יכול להיות עמל בתורה ולהתמיד בה, להרבות בתפילות ובחסדים, ללמוד מוסר ולהגיע למדרגת צדיק, אבל עדיין הוא לא הגיע למדרגת 'צדיק יותר'. ורק אם נמצא בין ציבור של אנשים צדיקים שעושים את

לתוך מצב זה, היה מתעלה אחרי כל מה שנעשה ע"י אברהם. נמצינו למידים שיש אדם שיכול להתחזק מאליו על מנת להגיע למעלה זו ויש אדם שצריך סיוע על מנת להגיע למעלה זו, והיינו, לאחר שבן אדם כבר בא בדרך, והוא כבר עמל בתורה יכול הוא להתעלות בדרגתו מאליו וללא סיוע, אלא על ידי ההתאמצות והעמל שלו גופא.

אני בטוח שכל אחד רוצה שזמן החורף הזה שבו לומדים מסכת ב"ק יהיה זמן של יגיעה עצומה בתורה, ב"ה בכל בתי המדרשות יש התעלות עצומה בתורה הן ביגיעה והן בהתמדה. ועלינו לשמור שלא תהיה שום התרשלות, וכל ישראל ערבים זה לזה, עוד אני מבקש בכל לשון של בקשה, שביית המדרש יהיה מלא וגדוש בשעת התפילות, ושהתפילה תהיה מתוך התעצמות. להתפלל אל הקב"ה ולדפוק חזק על שערי שמים על מנת לקבל סיעתא דשמיא שיהיה אפשר להתעלות בתורה, ורק כך אפשר לצמוח ולהיות מתמידים השקועים בתורה והוא התגלמות היופי שבעולם, וככל שאדם מתאמץ יותר מצליח יותר.

והנה כמו שמצינו במבול שנח שצירף את כל החיות בתיבה מתוך אחדות ניצל מן המבול, הוא הדין אנחנו הנמצאים בתיבה אחת שהיא שכונת בית ישראל, ויש קוראים אותה "שכונת ישיבת מיר", צריכים לחזק האחד את השני בפלפול חברים ללא יוצא מן הכלל, ולקבל על עצמנו עול תורה ומצוות יום ויום ושבווע שבוע. וה' יהיה עמכם להצליח בכל מעשיכם.

שעות, לפחות ארבע שעות שלימות, גם סדר ב' צריך להיות לפחות ארבע שעות, גם סדר ג' צריך להיות לא פחות משני סדרים הראשונים וכל אחד כפי כוחו, 'מתאמץ' פירושו המנצל את הזמן כל רגע ורגע, ובכך הוא מתעלה וכל הציבור מתעלה עמו, ומאידך, אם אינו מתאמץ מלבד שהוא מפסיד מעלה זו הוא בגדר חוטא ומחטיא. כיון שהוא מתרפה בלימודו ומוריד את המדרגה של כל סביבתו, וכמ"ש במשלי [יח, ט] "גם מתרפה במלאכתו אח הוא לבעל משחית". ובמצודות פ' שמתרפה במלאכתו היינו במלאכת התורה, ע"ש. והוא משחית הן לעצמו והן לאחרים שיוורדים בגללו. [א.ה. כאן הוסיף מרן רה"י זצ"ל "ה'שלא לשמה' של שמירת הזמן כתוב על הקיר וצריך להיות חרוט בלבכם! שזמן חורף בו לומדים את מסכת ב"ק צריך לעבור מתוך ידיעה ועמילות התורה, ועל כולם לעסוק בו בהתמדה רבה]".

העמל בתורה מתעלה בדרגתו מאליו

ונראה שעוד אפשר ללמוד מפרשה זו, הנה ברש"י מבואר על פי אלו הדורשין לשבח, שיש את מעלת 'צדיק' ויש את מעלת 'צדיק יותר', ובעוד שנח לא היה יכול להתעלות לדרגת 'צדיק יותר', ללא הסיוע מאנשי דורו של אברהם, הרי שאברהם עצמו התחזק מאליו והגיע למעלה זו לבדו ללא סיוע של אנשי דורו, שהרי אנשי דורו של אברהם היו כולם עובדי ע"ז, והוא מעצמו גילה את הקב"ה, והוא זה שהיה מרביץ האמונה בעולם. ואם נח היה בא

לשכר גם בעוה"ז וגם בעוה"ב, לפי שנתאמץ יותר.

לומדים מכאן את יסוד גודל מעלת המתאמץ במצוה, שככל שמתאמץ יותר מצליח יותר, ולא זו בלבד אלא המצוה נקראת על שמו. בודאי צריך סיעתא דשמיא ותפילה, אולם גם בתפילה יש את מעלת המתאמץ, שכן יש המתפלל 'מלומדה' כפי הרגילו, ויש את המתאמץ לכיון בתפילתו, וכן הוא בלימוד המוסר אם מתאמצים לקנות את היראת שמים זוכים להגיע לדרגה ביראת שמים, זה בדוק ומנוסה ורואים זאת בחוש, רק בחור שמתאמץ, מצליח בלימודיו אולם מי שאינו מתאמץ אינו מצליח, ולהתאמץ פירושו לאמץ את כל כוחותיו, וכל אחד כבר יודע ומכיר את כוחותיו כמה הוא יכול להתאמץ.

עיקר ההתאמצות, בהתמדת הלימוד

ועלינו לדעת, כי הדבר החשוב ביותר שעל האדם להתאמץ בו, הוא בהתמדה, לנצל את הזמן, זמן הוא כלי נפלא מאוד, אולם כמו ששעון שהוא קצת חלש ולא עובד כ"כ טוב, לפעמים הולך מהר ולפעמים הוא הולך לאט, גם הזמן לפעמים מתבזבז ולפעמים לא, מי שלא מתאמץ לשמור על זמנו הזמן הולך ונגמר.

איך אפשר להשיג קנין בששה פרקים במסכת ב"ק, איך אפשר לחדש חידו"ת בסוגיות הגמרא, איך אפשר להשיג סיפוק בלימוד, רק אם מנצלים את הזמן! על סדר א' להיות לא שעתיים וחצי, לא שלוש

Transforming Din to Rachamim

Harav Hagaon Meir Wahrsager Shlita

After Noach comes out of the *teivah* he brings *korbanos* to Hashem, and the *passuk* says:

וַיִּרַח ה' אֶת רִיחַ הַנְּחִיחַ וַיֹּאמֶר ה' אֶל לְבוֹ לֹא אֶסְפָּא לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאָדָמָה בְּעִבּוֹר הָאָדָם כִּי יִצָּר לִב הָאָדָם רַע מִנְעֻרָיו וְלֹא אֶסְפָּא עוֹד לְהַכּוֹת אֶת כָּל חַי כְּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי.

Hakadosh Baruch Hu promises that he will never again bring a *Mabul* to destroy the entire world, and the reason He gives for this is that a person has a *yetzer hara*: מִנְעֻרָיו: רַע מִנְעֻרָיו. The Ramban explains that this is a *limud zechus* – of course there's going to be *cheit* again, but, says Hakadosh Baruch Hu, what can a person do? He's born with a *yetzer hara* from birth and he's bound to sin; he can't totally avoid *cheit*, as the *passuk* says: כִּי אָדָם אֵינוֹ צָדִיק בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יִחְטָא.

The *meforshim* note an obvious contradiction here: At the end of Parashas Bereishis, this very same explanation is given as the reason Hakadosh Baruch Hu regretted creating humanity and decided to bring the *Mabul* to destroy them:

וַיִּרְא ה' כִּי רַבָּה רַעַת הָאָדָם בְּאֶרֶץ וְכָל יִצָּר מַחֲשֵׁבֶת לְבוֹ רַק רַע כָּל הַיּוֹם. וַיִּנְחַם ה' כִּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם.

How can it be that the same rationale is a reason for destroying mankind and a reason not to destroy mankind? Is the fact that man has a *yetzer hara* grounds for prosecution and for Hashem stopping to sustain the world, or is it grounds for justifying man's tendency toward *cheit* and for refraining from bringing another *Mabul*?

It seems very clear that the difference between these two statements is found in the words: וַיִּרַח ה' אֶת רִיחַ הַנְּחִיחַ. Apparently, the *korbanos* caused a change of perspective that transformed the prosecutorial argument against man – רַע כָּל הַיּוֹם – into a defense argument validating his existence: כִּי יִצָּר לִב הָאָדָם רַע מִנְעֻרָיו.

I believe this idea is almost explicit in the Gemara (*Eruvin* 65a) that

אמר רבי חנינא כל המתפתה ביינו יש בו מדעת קונו שנאמר וירח ה' את: את: ריח הניחח – if a person is swayed by his wine, he is similar to his Creator. Rashi explains that a person who uses wine to allow himself to have a change of heart and be able to forgive and understand somebody is similar to Hakadosh Baruch Hu, who allowed Himself to be “swayed” by Noach's *korbanos* and understand man better.

How did this change of heart happen?

Rachamim: A Route to Din

The *Ben Yehoyada* explains, using Kabbalistic terminology, that *korbanos* are *gevuros* and *aish* and actually feed the *middas hadin*, the wrath of Hakadosh Baruch Hu, which is then transformed into *rachamim*.

Noach's *korbanos* changed *middas hadin* to *middas harachamim*. In the perspective of *middas hadin*, man's tendency to sin and veer away from *ratzon Hashem* is grounds for bringing the *Mabul*. But when this perspective is changed to *middas harachamim*, man's tendency to sin is viewed with *rachmanus*: he has no choice but to sin, and he deserves understanding.

How exactly do *korbanos* accomplish this softening of perspective?

We find a similar transformation of *middas hadin* to *middas harachamim* earlier in the *parashah*, in the *passuk*: ...וַיִּזְכֹּר אֱלֹקִים אֶת נֹחַ וְאֶת כָּל הַחַיָּה... Hakadosh Baruch Hu remembered Noach and caused the water to subside, which eventually saved Noach. This sounds like an act of *rachamim*, but the Name of Hashem used in this *passuk* is “Elokim,” which is *middas hadin*. Rashi explains that the *tefillah* of *tzaddikim* has the power to transform *middas hadin* into *middas harachamim*, so this was actually *middas harachamim*.

If *middas hadin* was changed to *middas harachamim*, why does the *passuk* use the Name “Elokim”?

The answer seems clear: The fact that *middas hadin* was changed to

middas harachamim doesn't mean that Hashem originally considered using *middas hadin* and ultimately decided to use *middas harachamim*. Rather, it means that *middas hadin* itself spurred Hakadosh Baruch Hu to show mercy. In other words, *tzaddikim* have the power to cause the *middas hadin* to agree that *rachamim* – the diametric opposite of *middas hadin* – is called for.

We find this process at the very beginning of Creation, in the first *passuk* of Parashas Bereishis: וְאֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. Rashi comments that Hashem's initial plan was create the world with *middas hadin*, but He saw that the world could not survive that way, so He joined *middas harachamim* to *middas hadin*.

The Sfas Emes on Parashas Bereishis explains this in a similar way, saying that what happened here was not that Hashem had a *hava amina* to create the world with *din*; He actually *did* create the world with the goal of *middas hadin*, except that he combined it with *rachamim*. This means that while *middas harachamim* is woven into the fabric of Creation, it's only a means to get to the end of *middas hadin*, which is the true purpose and the ultimate fulfillment of *ratzon Hashem*.

Middas hadin is the way things are supposed to be, and when you use *middas harachamim* you're essentially contorting and perverting what's supposed to be. You don't really gain anything by giving a discount, so to speak, because at the end of the day things don't add up. Yet although the goal is unquestionably *middas hadin*, Hakadosh Baruch Hu decided that the way to get there is to use *middas harachamim*.

The Sfas Emes adds that this applies not only to Hakadosh Baruch Hu; it's a process that the *adam*, the *tzaddik* – every Yid – is supposed to follow. On the ideological level of *עלה במחשבה*, a Yid's *ratzon* is supposed to reflect *middas hadin*. Only in realm of practicality, the *olam hamaaseh*, does he use *rachamim*.

The Sfas Emes explains that the goal of every single Yid should be to fulfill all of Shulchan Aruch with absolute *shleimus*, without skipping anything. That's what we're trying to do, but realistically, we're prone to making mistakes along the way. In this world, it's not possible to be perfect: אֵין צְדִיק בְּאֶרֶץ אֶשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יִחָטָא. We therefore have to know that we might skip something along the way and we have to be understanding of ourselves – as long as our goal is to get to *middas hadin*, to *shleimus*, to complete fulfillment of *ratzon Hashem*.

Tefillas Tzaddikim: Asking for Time

I think this is how the *tefillah* of *tzaddikim* has the power to transform *middas hadin* to *middas harachamim*.

Some people ask Hakadosh Baruch Hu to have *rachmanus*, to bend the rules, because that's the way they want to stay forever; they can't even visualize and aim for *middas hadin*. But this approach might not elicit *middas harachamim* when there's *middas hadin*. The *tzaddik*, however, acknowledges the existence of *middas hadin* and says, "I realize that this is the way it's supposed to be, and in reality the world deserves destruction. But I'm asking that Hakadosh Baruch Hu, in His kindness, should make

room for *middas harachamim* because we want to eventually come to *middas hadin*." In response, the *middas hadin* says, "Agreed. I realize that Hakadosh Baruch Hu created a *yetzer hara*." Even *middas hadin* agrees to incorporate *middas harachamim* – in order to get back to *middas hadin*.

That's the process by which *tefillas tzaddikim* transforms *middas hadin* into *middas harachamim*: it allows the *middas hadin* to make place for *middas harachamim*.

This is the difference between Parashas Bereishis and Parashas Noach. At the end of Parashas Bereishis, we see that *middas hadin* had no patience for man and did not understand him. Why? Because humanity reached a point where they identified with evil, and they therefore lost any realistic hope of coming back to *middas hadin*. Consequently, Hakadosh Baruch Hu had no room for *rachamim*. He could not give a "discount," because this was not what He created the world for; He created the world for it to come to *emes*, to achieving *dveikus* through fulfilling *ratzon Hashem*.

In Parashas Noach, Noach's *korbanos* – similar to *tefillas tzaddikim* – validated the *middas hadin*, acknowledging that yes, we deserved to be destroyed; Hakadosh Baruch Hu is in charge and everything has to be according to His will; and from that place, within the realm of *middas hadin*, we want Hakadosh Baruch Hu to try to understand us.

This approach overturns the *gevuros*, and entices Hakadosh Baruch Hu into agreeing to use *middas harachamim*, turning the prosecutorial argument into a defense. Hakadosh Baruch Hu starts to justify humanity and say, "Oh, they're headed in the right direction, and even if they have a *yetzer hara* and they're prone to *cheit*, they're aiming towards *middas hadin*."

This idea is very relevant to us, in this *dor yasom*, when we find ourselves falling short in so many areas: people don't daven properly, they speak *lashon hara*, they look at things they shouldn't.

Many people defend their shortcomings by arguing, "Well, Hakadosh Baruch Hu has to understand us. We can't do what our forefathers used to do."

There are two approaches in this regard: that of Noach's contemporaries in the Dor Hamabul, and Noach's own approach. If a person reaches a point of surrender or despair – even subconsciously – where he abandons *middas hadin* and wants Hakadosh Baruch Hu to just understand his *yetzer hara*, then Hakadosh Baruch Hu is going to say no. That's not a reason for *rachamim*, and that's going to elicit the perspective of *middas hadin*. If, however, a person takes the approach of the *tefillas tzaddikim* and Noach's *korbanos*, then Hashem will understand him.

Even today, in תש"פ, we should realize that the *gadlus ha'adam* is endless, and every Yid can fulfill *ratzon Hashem* and ultimately come to *middas hadin*, as the Sfas Emes teaches. Such a *she'ifah* is realistic, not a dream, and even if on the way we slip or fall, Hashem will understand. That's the best defense we have, and that, as the Ramban says, is the *limud zechus* for the world.

We should all be *zocheh* to have the *middas hadin* transformed into *middas harachamim*, in the ultimate pursuit of perfection according to *din*.